

Gebarentaal bewaard

Vorige maand werd aan de Radboud Universiteit Nijmegen het Corpus Nederlandse Gebarentaal gepresenteerd. Deze verzameling bestaat uit ongeveer 75 uur aan gebarentaal op video, voorzien van Nederlandse vertalingen; de grootste verzameling gebarentaal ter wereld, die door iedereen gebruikt kan worden. Het is belangrijk dat de Nederlandse Gebarentaal op deze manier wordt vastgelegd, omdat het voor steeds minder mensen de eerste taal is.

1. Hoe komt het dat dit aantal afneemt?

- Dankzij betere gehoorapparaten leren doven beter spreken.
- Gebarentaal is moeilijk te leren en doven gaan steeds meer schrijven.
- Het aantal doofgeboren mensen neemt in Nederland steeds verder af.
- Steeds meer doven maken gebruik van een andere, internationale gebarentaal.

De grammatica van een sms'je

Een sms'je is zo verstuurd. Maar wist je dat achter jouw berichtje een uitgebreide grammatica schuilgaat?

2. Wat heeft de vorm *xie* ('ik zie') gemeen met talen als het Italiaans en Portugees?

- De uitspraak van het woord is gelijk aan de geschreven vorm.
- Dubbele medeklinkers worden vervangen door enkele.
- Het onderwerp wordt uitgedrukt in het werkwoord.
- Er komen woorden in voor die beginnen met een 'x'.

Hét woord van 2008 ...

Net als vorige jaren werd ook aan het eind van 2008 een verkiezing gehouden voor het woord van het jaar. De winnaar van die verkiezing was in 2008 *swaffelen*. Veel van dit soort 'nieuwe' woorden is echter slechts een kort leven beschoren.

3. Hoe komt dit?

- Een korte levensduur is kenmerkend voor alle nieuwe woorden.
- Het gaat meestal om een woord dat een hype beschrijft.
- Het woord wordt meestal maar door een beperkte groep mensen gebruikt.
- Mensen verzinnen constant nieuwe woorden en vergeten dan de oude woorden.

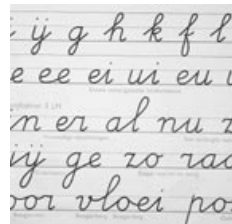
De vaagste taal van 2008

Naast de verkiezing voor het woord van het jaar werd er in december ook een vaagtaal-verkiezing gehouden voor de vaagste taal van 2008.

4. Welke uitdrukking won in deze categorie?

- Doorcommuniceren.
- Een plekje geven.
- Herconceptualiseren.
- Het kan toch niet zo zijn dat.

Groot dictee

Vorige maand vond het Groot Dictee der Nederlandse taal plaats, waarbij weer veel fouten werden gemaakt in de Nederlandse spelling. Volgens een Nijmeegse hoogleraar taalkunde is de Nederlandse spelling door de spellingcommissies inmiddels tot een 'gokspel' gemaakt. Zij zegt

dat in de nieuwe spellingregels de herkomst van de woorden belangrijker is geworden. Hierbij is soms voor de ene en dan weer voor de andere oplossing gekozen. En deze onregelmatigheid valt niet meer uit te leggen.

5. Hoe noemt men de studie van herkomst van woorden?

- Etymologie.
- Fonologie.
- Morfologie.
- Taalpathologie.

Woorden verdwijnen

In de nieuwste editie van een Brits kinderwoordenboek zijn veel woorden die betrekking hebben op het christendom, de monarchie en het platteland verdwenen. De woorden *kapel*, *keizerrijk* en *wilg* staan er bijvoorbeeld niet meer in.

6. Waarom zijn deze woorden verdwenen?

- Niemand gebruikte deze woorden nog.
- Om plaats te maken voor modernere woorden.
- Woorden staan hooguit tien jaar in Britse kinderwoordenboeken.
- Ze werden te moeilijk voor kinderen.

Taalproblemen

In Nederland wonen ongeveer 30.000 mensen met afasie, een taalstoornis ten gevolge van een hersenbeschadiging. Een Nederlandse spraak- en taalpathologe onderzocht een groep afasiepatiënten en ontdekte dat wanneer de taalvaardigheid bij deze mensen na een jaar nog niet hersteld was, het beter werkte om het die mensen wat makkelijker te maken. Namelijk door ze in ellipsen te laten spreken: in telegramstijl.

7. Wat kan een ongewenst effect zijn van spreken in ellipsen?

- Je kunt veel dingen niet duidelijk maken.
- Je komt minder taalvaardig over.
- Je spreekt op een heel formele manier.
- Mensen begrijpen je niet.

Taal bij de burens

We zijn nu al bijna gewend aan de voortdurende taalstrijd in België, waar de Raad van Europa zich inmiddels ook zorgen om begint te maken. En nu woedt er in Duitsland ook een heftige discussie over het Duits en of het opgenomen dient te worden in de grondwet.

8. Is het Nederlands opgenomen in onze grondwet?

- Ja, al in de grondwet van 1815 voor het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden.
- Ja, bij de belangrijke grondwetsherziening na de afsplitsing van België in 1830.
- Nee, dat is in geen enkel Europees land gebruikelijk.
- Nee, maar dit voornemen is wel opgenomen in het regeerakkoord.

Partners

De Praktijk

natuurwetenschappelijk onderwijs

Mede mogelijk dankzij

Universiteit Utrecht
Faculteit Geesteswetenschappen

studereninleiden.nl

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM